

UIN likuma izmaiņas par reprezentatīvo auto ekspluatācijas izmaksu iekļaušanu uzņēmuma izmaksās 1/10/24

PwC nodokļu nodaļas vecākā konsultante
Tatjana Kļimoviča

Saskaņā ar UIN likumu uzņēmumam katrā taksācijas periodā jāizvērtē, vai tam ir radušies izdevumi, kas saistīti ar reprezentatīvā auto iegādi un uzturēšanu. Šajā rakstā atgādināsim, kā nosakāma reprezentatīvā auto vērtība un kādas izmaksas veido UIN objektu, kā arī apskatīsim jauno UIN piemērošanas kārtību ilgstoši lietotiem reprezentatīviem auto, kas ir spēkā no šā gada 1. janvāra.

Reprezentatīvā auto statusa noteikšana

Saskaņā ar UIN likumu automobili uzskata par reprezentatīvu, ja tā vērtība bez PVN pārsniedz 75 000 eiro. Uz automobiļiem, kas iegādāti (nomāti) līdz 2023. gada 31. maijam, attiecas 50 000 eiro sliekšnis. Papildus jāņem vērā, ka reprezentatīvais auto ir:

- vieglais auto, kurā sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja vietu, nepārsniedz astoņas vietas;
- kravas auto ar pilnu masu līdz 3000 kilogramiem, kas reģistrēts kā kravas furgons un kam ir vairāk nekā trīs sēdvietas (ieskaitot vadītāja sēdvietu), ja tas klasificēts par kravas automobili (N1 kategorija), bet pēc būtības ir vieglais auto (M1 kategorija).

Likumā ir paredzēti izņēmuma gadījumi, kad automobili neuzskata par reprezentatīvu, lai gan tā vērtība pārsniedz likumā noteikto sliekšni. Piemēram, par reprezentatīvo auto neuzskata:

- operatīvo transportlīdzekli;
- speciālo vieglo automobili (neatliekamā medicīniskā palīdzība, dzīvojamais automobilis vai katafalks);
- vieglo automobili, kas speciāli aprīkots, lai pārvadātu riteņkrēslos sēdošās personas ar invaliditāti;
- jaunu vieglo automobili, ko izmanto kā pilnvarotā auto tirgotāja demonstrācijas automobili;
- automobili, ko izmanto uzņēmuma komercdarbībā, kas saistīta ar vieglā pasažieru autotransporta nomas pakalpojumu sniegšanu, ja šīs komercdarbības ieņēmumi veido ne mazāk kā 90% no apgrozījuma.

Kādi izdevumi jāņem vērā, nosakot automobiļa sākotnējo vērtību?

Auto sākotnējā vērtībā iekļauj:

- auto iegādes vērtību bez PVN (rēķinā vai līgumā norādītā vērtība, neatkarīga eksperta vērtējums, publiski sludinājumi);
- uzlabojumu izmaksas 12 mēnešu periodā pēc auto iegādes (piemēram, uzstādītās signalizācijas izmaksas, auto papildfunkciju aktivizēšanas izmaksas).

Nomāta auto vērtību nosaka šādi:

- noma ar izpirkumu – auto vērtība ir nomas līgumā norādītā vērtība;
- noma bez izpirkuma – ja auto vērtība nav norādīta nomas līgumā, tad apdrošināšanas līgumā norādītā vērtība;
- auto apdrošināšanas (OCTA, KASKO) izmaksas, riepas, degviela, līzinga procenti, transportlīdzekļa tehniskās apskates maksājumi, GPS izmaksas u.tml. UIN likuma izpratnē ir atzīstami kā auto ekspluatācijas izdevumi un nav iekļaujami sākotnējā vērtībā.

Jauna UIN piemērošanas kārtība

Visi izdevumi, kas saistīti ar reprezentatīvā auto iegādi, nomas maksājumiem un ekspluatāciju (piemēram, remonts, degviela, apdrošināšana, riepas), ir uzskatāmi par tādiem, kas nav saistīti ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību. Šādus izdevumus iekļauj ar UIN apliekamajā bāzē un piemēro nodokli. UIN regulējums attiecībā uz saimnieciskās darbības izdevumu ierobežošanu reprezentatīvajam auto ir cieši saistīts ar PVN likumā noteikto priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojumu, proti, priekšnodoklis par šādiem izdevumiem nav atskaitāms.

Ar šā gada 1. janvāri ir spēkā jauna UIN piemērošanas kārtība ilgstoši lietotiem reprezentatīviem auto. Ja iegādes brīdī auto tiek kvalificēts kā reprezentatīvs, tas saglabā šo statusu 60 mēnešus no brīža, kad tas reģistrēts īpašumā vai turējumā. Kad auto kļūst par ilgstoši lietotu reprezentatīvo auto, tā ekspluatācijas izdevumi ir uzskatāmi par saimnieciskās darbības izdevumiem un tiek piemērots vispārīgais UIN un PVN regulējums kā citām automašīnām. Nosakot, kādā apmērā izdevumi ir apliekami ar UIN, jāņem vērā, vai tiek maksāts UVTN, un jāatceras aprēķināt, vai uzņēmumam ir bijis degvielas patēriņa pārsniegums virs likumā noteiktās normas.

UIN piemērošanas režīms mainījās ar 2018. gada 1. janvāri, un kopš tā brīža ar reprezentatīvo auto saistītās izmaksas ir ar UIN apliekams objekts. Ik mēnesi nosakot apliekamo bāzi, ar 2024. gadu jāizvērtē, vai īpašumā vai turējumā reģistrētais reprezentatīvais auto nav pārtapis par ilgstoši lietotu reprezentatīvo auto, kam piemērojami jaunie noteikumi.

UIN likumā nav noteikts speciāls regulējums elektromobiļiem. Līdz ar to UIN likuma normas jāpiemēro pēc tādiem pašiem principiem kā jebkura cita veida transportlīdzeklim.

Aicinām interesentus iegādāties PwC's Academy Latvija vebināra videoierakstu "Par kādiem nodokļiem grāmatvedim jādomā, ja uzņēmumā ir autotransports?".